

Μάθημα 1**Επίλυση σύγκρουσης****Πώς αντιμετωπίζουμε σοβαρές διαφωνίες;**

Μαθησιακός στόχος	Εισαγωγή σε μια προσέγγιση έξι βημάτων για την επίλυση συγκρούσεων.
Εργασίες μαθητών	Ανάλυση μιας σύγκρουσης* εύρεση λύσεων.
Υλικά	Φύλλα χαρτιού ή τετράδια και μολύβια. Φυλλάδιο μαθητή 4.1.
Μέθοδοι	Ολόκληρη η τάξη και προαιρετικά εργασία σε ζευγάρια.

Εννοιολογική μάθηση

Οι συγκρούσεις είναι μέρος της καθημερινής ζωής. Δεν πρέπει να θεωρούνται αρνητικά γεγονότα, αλλά συγκρούσεις συμφερόντων μεταξύ ατόμων ή ομάδων. Στην πολιτική, οι συγκρούσεις αποτελούν σημαντικό μέρος του δημοσίου διαλόγου. Μόνο μέσα από ανοιχτή σύγκρουση και αναζήτηση συμβιβασμού μπορούν να εισακουστούν και να ολοκληρωθούν οι διάφορες κοινωνικές ομάδες. Η επίλυση σύγκρουσης (αναζητώντας συμβιβασμό) είναι μια δεξιότητα που μαθαίνεται. Αυτός είναι ο στόχος του παρόντος μαθήματος.

Είναι σημαντικό ο/η εκπαιδευτικός να γνωρίζει το νόημα των ακόλουθων περιγραφών επίλυσης συγκρούσεων που εμφανίζονται σε αυτό το μάθημα.

Νίκη-νίκη: περιγράφει μια κατάσταση στην οποία και τα δύο μέρη ωφελούνται με τον ίδιο τρόπο από τη λύση και αισθάνονται ότι πέτυχαν αυτό που επιδίωκαν. Αυτή είναι ιδανική κατάσταση επίλυσης σύγκρουσης, δεδομένου ότι εξασφαλίζει ότι η σύγκρουση δεν θα ξαναεμφανιστεί.

Νίκη-ήττα ή ήττα -νίκη: αυτή η κατάσταση περιγράφει επίλυση στην οποία το ένα μέρος έχει χάσει και το άλλο έχει κερδίσει. Σε αυτή την κατάσταση η σύγκρουση συνήθως ξαναεμφανίζεται, δεδομένου ότι δεν υπάρχει όφελος για τον ηττημένο.

Ήττα-ήττα: Σε αυτή την περίπτωση κανένα μέρος δεν έχει όφελος από την επίλυση. Σε αυτή την κατάσταση η σύγκρουση εξαφανίζεται προσωρινά αλλά είναι πολύ πιθανό να ξαναεμφανιστεί.

Το μάθημα

Στην αρχή του μαθήματος ο/η εκπαιδευτικός γράφει στην αριστερή μεριά του πίνακα τη λέξη “ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ”. Ζητείται από τους μαθητές να γράψουν σε ένα φύλλο χαρτί εκφράσεις και λέξεις που τους έρχονται στο μυαλό και συνδέονται με τη λέξη “σύγκρουση”.

Το ίδιο γίνεται και με τη λέξη “ΕΙΡΗΝΗ”, την οποία ο/η εκπαιδευτικός γράφει στη δεξιά μεριά του πίνακα. Ο/η εκπαιδευτικός ζητά από 10 μαθητές τις λέξεις τους. Γράφονται όλες στον πίνακα και οι μαθητές σχολιάζουν τις ακόλουθες ερωτήσεις:

- Τους εκπλήσσει η επιλογή των λέξεων;
- Οι λέξεις που συνδέονται με τη σύγκρουση είναι αρνητικές, ενώ εκείνες που συνδέονται με την ειρήνη έχουν θετικά χροιά;

Ο/η εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές να δώσουν παραδείγματα συγκρούσεων που έχουν βιώσει οι ίδιοι ή έχουν συμβεί στο περιβάλλον τους. Μετά τους ζητά να τις χωρίσουν σε αυτές που μπορούν να λυθούν κάνοντας ένα βήμα προς το συμβιβασμό, και σε αυτές που δεν μπορούν να επιλυθούν. Στη

συνέχεια, ο/η εκπαιδευτικός αναφέρει ότι οι συγκρούσεις δεν οδηγούν απαραίτητα στη βία αλλά μπορούν να υπάρχουν και πιο εποικοδομητικές προσεγγίσεις.

Η άποψη αυτή βασίζεται σε ένα συγκεκριμένο παράδειγμα σύγκρουσης που μπορεί να συμβεί σε μια οικογένεια.

“Η Κάτια, 18-ετών, θέλει να δει μια ταινία, την οποία δανείστηκε από έναν φίλο της. Ο αδερφός της Μάρτιν, 15 ετών, θέλει να δει τα αγαπημένα του τηλεοπτικά πρόγραμμα.”

Ο/η εκπαιδευτικός δίνει στους μαθητές αντίγραφο του φυλλαδίου 4.1 και αρχίζει να αναλύει αυτή τη σύγκρουση με την προσέγγιση των έξι βημάτων που περιγράφεται παρακάτω.

Τα βήματα 1 και 2 γίνονται από όλη την τάξη, με καθοδήγηση του εκπαιδευτικού, που επιμένει να βρεθούν οι πραγματικές “ανάγκες” και των δύο, και να δοθεί ένας σαφής ορισμός της σύγκρουσης.

Στο βήμα 1, είναι σημαντικό να διατυπωθούν οι πραγματικές ανάγκες με μη προκλητικό τρόπο. Πρέπει να βρεθούν οι πραγματικές ανάγκες πίσω από το πρόβλημα, καθώς αυτές είναι διαφορετικές από τις ανάγκες που έχουν εκφραστεί. Στο βήμα 2, διατυπώνεται το πρόβλημα με τρόπο που και τα δύο μέρη να μπορούν να συμφωνήσουν.

Στο βήμα 3, γίνονται σκέψεις για πιθανές λύσεις. Σε αυτό το στάδιο, οι λύσεις δε σχολιάζονται ούτε κρίνονται— είναι όλες αποδεκτές. Το βήμα 3 μπορεί να γίνει σε ζευγάρια με ανταλλαγή απόψεων. Στη συνέχεια ο/η εκπαιδευτικός παρουσιάζει τις έννοιες “ήττα- ήττα”, “νίκη- ήττα”, “ήττα - νίκη” ή “νίκη - νίκη” στην προσέγγιση ανάλυσης, και ζητά από τους μαθητές να τις χρησιμοποιήσουν για να αξιολογήσουν τις λύσεις που έδωσαν (βήμα 4).

Αν καμιά από τις λύσεις των μαθητών δεν εμπίπτει στην περίπτωση νίκη - νίκη, μπορούν να σκεφτούν περισσότερο. Ωστόσο, σε κάποιες περιπτώσεις η λύση νίκη – νίκη δεν είναι εφικτή. Μετά την παρουσίαση των απαντήσεων, ο/η εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές να βρουν ποια λύση είναι η καλύτερη (βήμα 5). Σε μια πραγματική σύγκρουση, όπου τα μέρη επιδιώκουν αυτή την προσέγγιση για την επίλυση των συγκρούσεων, η λύση πρέπει να γίνει αποδεκτή. Ο/η εκπαιδευτικός τελειώνει παρουσιάζοντας σύντομα το βήμα 6, του οποίου το βασικό στοιχείο είναι ότι μετά από κάποιο διάστημα (λεπτά, ώρες, ημέρες ή εβδομάδες, ανάλογα με τη φύση της σύγκρουσης) η λύση πρέπει να αξιολογηθεί, και αν είναι απαραίτητο, να αναπροσαρμοστεί.

Συμπερασματικά, γίνεται συζήτηση σχετικά με την αποτελεσματικότητα της μεθόδου των έξι βημάτων, σε ποιες περιπτώσεις μπορεί να εφαρμοστεί, και ποιες θα ήταν οι συνέπειες αν αυτό το εργαλείο ήταν ευρέως γνωστό και χρησιμοποιούμενο. Αυτό πρέπει να συζητηθεί σε σχέση με διαφορετικές ομάδες και περιβάλλοντα, όπως τα ακόλουθα:

- ομάδες συνομηλίκων*
- οικογένεια*
- τάξη*
- σχολείο*
- πολιτεία*
- πόλεμος*
- αθλητισμός.